

Nr.: 2021 – 05 en datum ontvangst: 17 november 2021

Keuze:

Aan het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen

Onderwerp: Stikstofmetingen Springendal en Dal van de Mosbeek

Betreft vragen voor vragenhalfuur AB vergadering 24 november 2021

Ondergetekende stelt het dagelijks bestuur/de voorzitter* van Waterschap Vechtstromen de volgende vragen:

1. Kan het DB een toelichting geven op het artikel over stikstofmetingen door waterschap Vechtstromen, zoals verschenen op de site van de stichting agrifacts? Bron: <https://stichtingagrifacts.nl/>
2. Klopt hetgeen er in dit artikel wordt gesteld, gedeeltelijk of geheel? O[p welke onderdelen wel en op welke onderdelen niet?
3. Wat zijn de gevolgen ervan voor de bedrijfsvoering van de aangrenzende agrarisch ondernemers?
4. Hoe kan het dat de stichting agrifacts tot nu toe geen gehoor vindt bij waterschap Vechtstromen?

Toelichting:

Namens de VVD fractie willen we graag bovenstaande vragen stellen tijdens het vragenhalfuurje in de AB vergadering op woensdag 24 november 2021. De VVD maakt zich zorgen over de invloed die de metingen mogelijk kunnen hebben op de bedrijfsvoering van naastgelegen agrarische ondernemers en nog meer over de vraag hoe betrouwbaar de data zijn waarmee we werken die voorkomen uit genoemde metingen. Waar we als bestuurders regelmatig spreken over samenwerken en correct omgaan met alle betrokkenen in ons gebied, kunnen we het niet reageren op vragen door de stichting, niet rijmen met onze intenties.

Ik wens graag mondeling en schriftelijk antwoord

Naam en ondertekening: Peter Rijtema, namens fractie VVD

Aan: de heer Rijtema
Cc: algemeen bestuur waterschap Vechtstromen

Van: dagelijks bestuur waterschap Vechtstromen (portefeuillehouder Nettie Aarnink, ambtelijk contact via bestuursondersteuning@vechtstromen.nl)

Datum: 3 december 2021

Betreft: beantwoording schriftelijke vraag AB (ex art 40 RvO)

Onderwerp: Stikstofmetingen Springendal en Dal van de Mosbeek

Vraag 1

Kan het DB een toelichting geven op het artikel over stikstofmetingen door waterschap Vechtstromen, zoals verschenen op de site van de stichting agrifacts? Bron: <https://stichtingagrifacts.nl>

Antwoord

Het artikel is een interpretatie van de situatie door de redactie van de Stichting Agri Facts. De redactie heeft hierover vragen bij ons neergelegd maar onze beantwoording niet afgewacht.

Vraag 2

Klopt hetgeen er in het artikel wordt gesteld, gedeeltelijk of geheel? Op welke onderdelen wel en op welke onderdelen niet?

Antwoord

Het klopt dat in het beheergebied van Vechtstromen 12 meetpunten van het Meetnet Nutriënten Landbouw Specifiek Oppervlaktewater liggen (voor meer informatie MNLSo zie deze [link](#)). Het klopt ook dat drie meetpunten op de rand van N2000-gebied Springendal en Dal van de Mosbeek liggen en dat hier hoge stikstofgehalten in het beekwater worden gemeten.

De stelling dat deze drie meetpunten niet representatief zouden zijn voor de invloed van de landbouw op de oppervlaktewaterkwaliteit, klopt echter niet. Bronbeken, zoals de Springendalse Beek, ontspringen aan de rand van de hoger gelegen stuwwal. Deze bronbeken worden gevoed door grondwater afkomstig uit het inrijgebied op de stuwwal (hoger gelegen gronden waar regenwater infiltreert naar het grondwater; zie rode pijlen op kaart van bijlage 2). Het inrijgebied bestaat deels uit uitspoelingsgevoelige landbouwgronden. Het afwaterend stroomgebied betreft dus niet alleen natuurgebied, maar ook het bovenstrooms gelegen landbouwgebied. Bij alle genoemde meetpunten is de invloed van deze bovenstrooms gelegen landbouwgrond op de oppervlaktewaterkwaliteit groot.

De totale stikstofbelasting (stikstof totaal) bestaat in deze beken bijna geheel uit de nitraat-fractie. Vanuit historische gegevens blijkt duidelijk dat de concentraties stikstof (weergegeven in nitraat (NO₃)) in het verleden laag waren (zie tabel 1, bijlage 1). De gemeten concentraties stikstof zijn sterk opgelopen in de jaren 80. De veranderende factor en logische verklaring hiervoor lijkt de intensivering van de landbouw in de afgelopen decennia en de daarmee toenemende bemesting. Door het omzetten van landbouwgronden in natuur en het landelijke mestbeleid is sinds 2000 een duidelijke afname van stikstof te zien in het oppervlaktewater van de Springendalse Beek (meetlocatie 34-050, zie kaart en grafiek in bijlage 2).

Vraag 3

Wat zijn de gevolgen ervan voor de bedrijfsvoering van de aangrenzende agrarisch ondernemers?

Antwoord

Het MNLSO is onderdeel van het meetnet ten behoeve van het landelijk mestbeleid. Het landelijke mestbeleid is geënt op een groot aantal onderzoeken en meetgegevens. Het MNLSO is een landelijk meetnet met in totaal 288 meetpunten (situatie 2020). Gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering lopen dus via het landelijke mestbeleid. Het MNLSO is dus niet ontwikkeld t.b.v. de Natura2000-planvorming. Het is toeval dat de drie genoemde meetpunten aan de rand van het Natura2000 gebied liggen.

De Natura2000 maatregelen en de gevolgen voor de bedrijfsvoering van agrarisch ondernemers binnen Natura2000 vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Zie 'Natura 2000 beheerplan Springendal & Dal van de Mosbeek. Provincie Overijssel 2019' en 'Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) Springendal en Dal van de Mosbeek. Provincie Overijssel 2017'.

Waterschap Vechtstromen stelt geen beperkingen op voor de landbouw, maar in samenwerking met de landbouw werken we aan maatregelen, op basis van vrijwilligheid, voor schoon en voldoende water en een beter bodembeheer. Dit doen we onder meer in programma's als het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (blauwe diensten) en Mineral Valley Twente.

Vraag 4

Hoe kan het dat de stichting Agrifacts tot nu toe geen gehoor vindt bij waterschap Vechtstromen?

Antwoord

Wij willen antwoorden met een goede onderbouwing gebaseerd op feitelijke informatie. Daarom hebben wij gemeend veel aandacht te moeten besteden aan de verificatie van onze antwoorden. Het betrof het Natura2000 gebied Springendal & Dal van de Mosbeek. Afstemming met interne en externe deskundigen 'Natura2000' vergde doorlooptijd. We hebben bij de Stichting Agrifacts aangegeven dat de beantwoording enige tijd zou kunnen duren. Helaas wilden zij deze informatie en onze beantwoording niet afwachten.

Bijlage 1: Historisch perspectief

Maas heeft in 1957 het water bemonsterd van de bronbeken Hazelbeek, Springendalse beek en de Mosbeek. Van de 80-er jaren zijn van Springendal bronbeek Noord bovendien gegevens beschikbaar van de familie Van der Meer en in latere jaren meetgegevens van waterschap Vechtstromen. In tabel 1 zijn de gemeten nitraatwaarden (NO₃) van Springendal bronbeek noord uit 1957, de tachtiger jaren en van waterschap Vechtstromen uit het jaar 2017 naast elkaar gezet.

Tabel 1	NO ₃	NO ₃	NO ₃	NO ₃	NO ₃	NO ₃
Datum	1957	25-2-1980	3-10-1984	25-10-1985	15-7-1986	2017 Jaargemiddelde
Springendal bronbeek noordtak	2,3	12,2	30	34	44	15
Eenheid	Mg/l	Mg/l	Mg/l	Mg/l	Mg/l	Mg/l
Bron	Maas	Vd Meer	Vd Meer	Vd Meer	Vd Meer	Vechtstromen
Lab	RIVD	WMO	WMO	WMO	NIZO	Aqualysis

De analyses van Maas zijn in 1957 uitgevoerd door het Rijksinstituut voor Drinkwaterwinning (RIVD) te Den Haag (F.M. Maas (1959); Bronnen, bronbeken en bronbossen van Nederland; Een planten sociologische en ecologische studie; Mededelingen Landbouwwuniversiteit Wageningen, mededeling 59 (12) 1-166).

De analyses van Van der Meer zijn uitgevoerd door de Waterleiding Maatschappij Overijssel (WMO te Zwolle) en het NIZO (Nederlands Instituut voor Zuivel Onderzoek) te Ede. De analyses uit 2017 zijn in opdracht van waterschap Vechtstromen uitgevoerd door Aqualysis Waterlaboratorium te Zwolle.

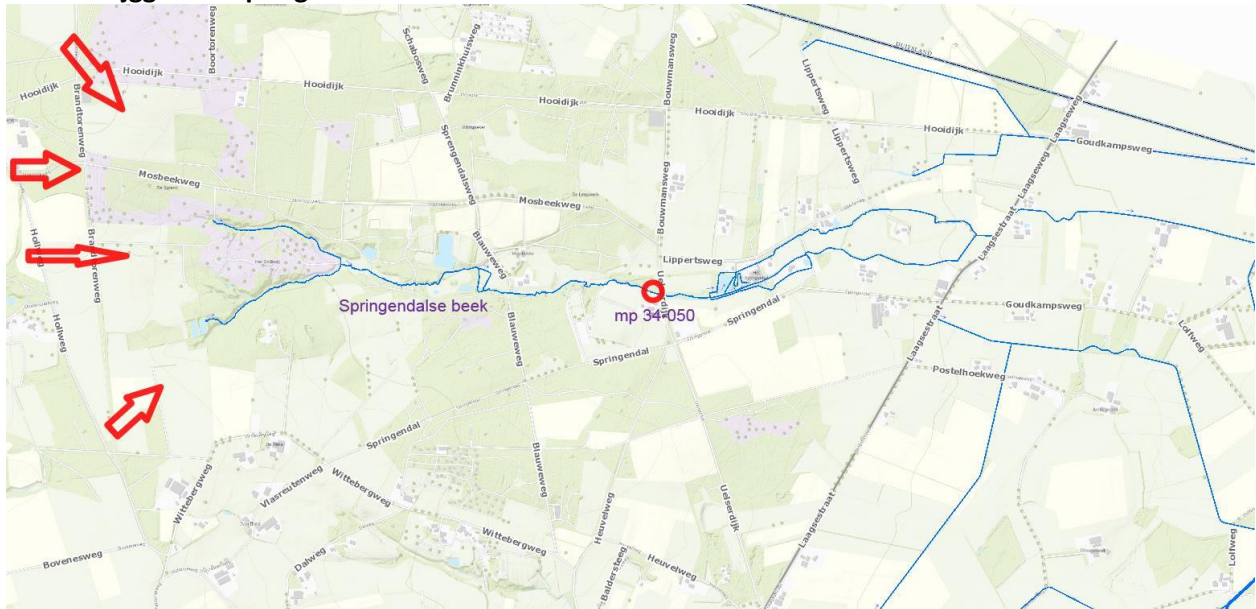
Het binnen de Kaderrichtlijn Water in 2015 vastgestelde waterkwaliteitsdoel (norm) voor de Springendalse beek is 2,3 mg/l N-totaal (bij toeval is de in 1957 gemeten waarde in de bronbeek Springendal Noordtak ook 2,3 mg/l).

De tabel laat zien dat de bronbeek van Springendal Noord in 1957 lage concentraties nitraat kende maar dat het nitraat gehalte in de periode 1980-1986 sterk toenam en later weer afneemt. Maas vond in de bronbeek van de Mosbeek en Hazelbeek in 1957 nitraatwaarden nauwelijks boven 0 mg/l.

Conclusie: de nitraat waarden lagen op de stuwwal van nature dicht bij 0 mg/l. Sinds 1957 zijn de bronnen sterk geëutrofeerd. De laatste jaren daalt het nitraatgehalte. Het totaal stikstofgehalte in de Springendalse beek wordt vrijwel geheel veroorzaakt door nitraat.

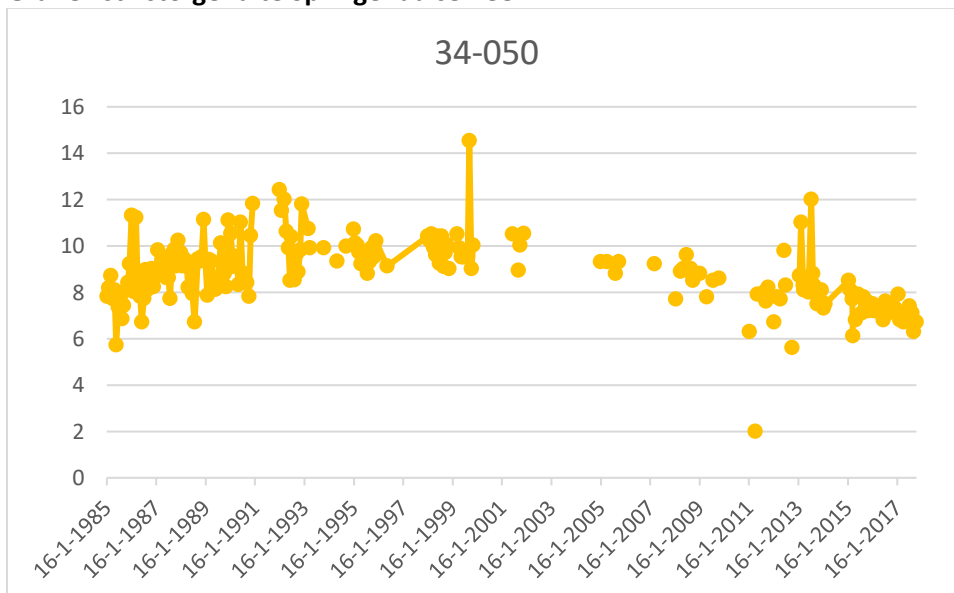
Bijlage 2: Informatie Springendalse beek

Kaart inrijgebied Springendalse beek

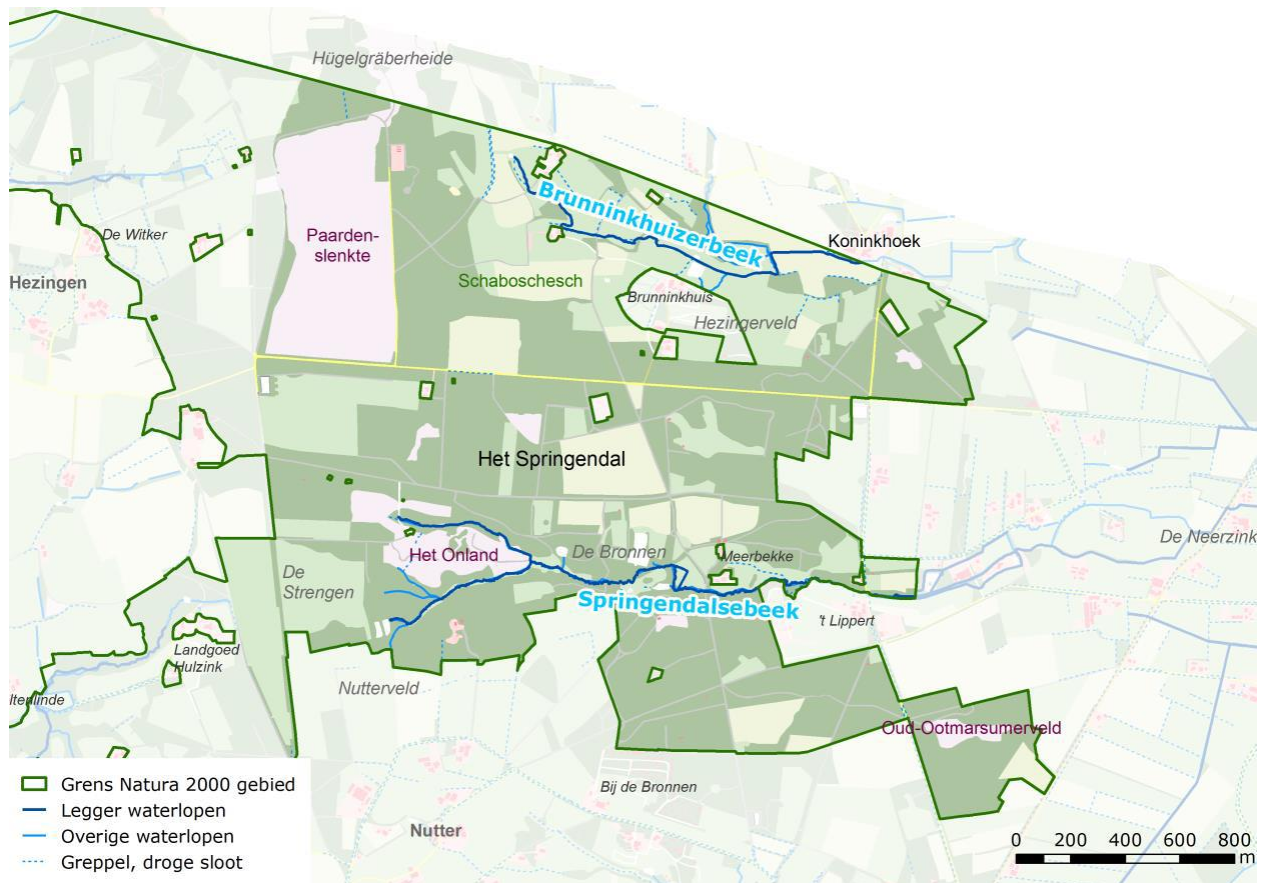

Rode cirkel = locatie van meetpunt 34-050. Dit correspondeert met het oostelijk gelegen meetpunt uit het artikel van Agrifacts.

Grafiek stikstofgehalte Springendalse Beek

Grafiek toont jaargemiddelde stikstofgehalte (N-totaal mg/l) in de periode 1985 – 2017. Jaargemiddelden N-totaal in mg/l
Bron metingen en grafiek: waterschap Vechtstromen

Kaart deelgebied Springendal van Natura2000 gebied Springendal en Dal van de Mosbeek.

Bron : Natura 2000 beheerplan Springendal & Dal van de Mosbeek. Provincie Overijssel 2019